

תנ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים וארבעים וחמש דקות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.
פרק ראשון	—	ספר בראשית	—	(12x2)	—	24 נקודות
פרק שני	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(20x2)	—	40 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי החובה	—	(6x3)	—	18 נקודות
פרק רביעי	—	נושאי ההרחבה	—	(6x1)	—	6 נקודות
פרק חמישי	—	קטע לניתוח והבנה	—	(4x3)	—	12 נקודות
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון — ספר בראשית (24 נקודות)

ענה על שתי השאלות 1-2.

בכל שאלה ענה על סעיף א — חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (5 נקודות).

(לכל שאלה — 12 נקודות)

1. קרא בראשית, ד', 24-3.

א ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' והבל
הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל-
הבל ואל-מנחתו: ואל-קין ואל-מנחתו לא שעה ויחר
ל-קין מאד ויפלו פניו: ויאמר ה' אל-קין למה חרה לך
ולמה נפלו פניך: הלא אס-תיטיב שאת ואם לא תיטיב
לפתח חטאת רבץ ואלריך תשוקתו ואתה תמשל-בו:
ח ויאמר קין אל-הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין
ט אל-הבל אחיו ויהרגהו: ויאמר ה' אל-קין אי הבל
י אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי: ויאמר מה
יא עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן-האדמה: ועתה ארור
אתה מן-האדמה אשר פצתה את-פיה לקחת את-דמי
יב אחיך מידך: כי תעבד את-האדמה לא-תסוף תת-כחה לך
יג נע ונד תהיה בארץ: ויאמר קין אל-ה' גדול עוני מנשוא:
יד הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתגר והייתי
טו נע ונד בארץ והיה כל-מצאי יהרגני: ויאמר לו ה' לכן
פל-הרג קין שבעתים יקם וישם ה' לקין אות לבלתי
טז הפות-אתו כל-מצאו: ויצא קין מלפני ה' וישב בארץ-
יז נוד קדמת-עדן: וידע קין את-אשתו ויהרר ותלד את-חנוך
יח ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך: ויולד לחנוך
את-עניד ועניד ילד את-מחויאל ומחויאל ילד את-מתושאל
יט ומתושאל ילד את-למך: ויקח-לו למך שתי נשים שם האחת
כ עדה ושם השנית צלה: ותלד עדה את-יבל הוא היה אבי
ישב אהל ומקנה:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא)

כא וַיֵּשֶׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי כָל־תַּפְּשׁ
 כב כְּנֹד וְעֹגֵב: וַיֵּצֵא גַם־הוּא יִלְדָה אֶת־תּוֹבֵל קִין לִטָּשׁ כָּל־
 כג חֲרָשׁ נְחָשֶׁת וּבְרָזָל וְאַחֻזַּת תּוֹבֵל־קִין נֶעְמָה: וַיֹּאמֶר לְמֶךְ לְנָשָׁיו
 עֲדָה וַיֵּצֵא שְׂמֵעַן קוֹלִי נָשִׁי לְמֶךְ הָאֵזְנָה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ
 דר הֲרָגְתִּי לְפָעֲעִי וְיִלְד לְחַפְרָתִי: כִּי שִׁבְעָתִים יִקְס־קִין וְלִמֶךְ
 שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) קרא פסוקים 3-8 בקטע שלפניך.

הסבר מהו החטא של קין, ומה גרם לו לחטוא. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים 11-17 בקטע שלפניך.

יש הטוענים כי קורותיו של קין מעידים שהעונש שגזר עליו אלוהים לא התממש.

בסס טענה זו על הפסוקים שקראת. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא את הקטע משירו של יהודה עמיחי שלפניך.

קין והבל, אי־הבנה של אהבה:

קין רק רצה לחבק אותו חזק

וחנק אותו, שניהם לא הבינו.

(עמיחי, י' [1998]. פתוח סגור פתוח. תל אביב: שוקן, עמ' 39)

(1) הסבר מהו ההבדל בין הפרשנות של יהודה עמיחי בשיר זה לסיפור קין והבל ובין

התיאור המקראי בקטע מבראשית, ד' שלפניך. (3 נקודות)

(2) האם אתה מסכים עם הפרשנות של יהודה עמיחי? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא)

ג. קרא פסוקים 19-24, וגם את דברי מ"ד קאסוטו שלפניך.

כנראה כוונת התורה שהביאה את שירו של למך היא להוכיח שלמרות ההתקדמות החומרית שהביאו חידושיהם של בני למך, לא באה התקדמות מוסרית. לא זו בלבד שהחמס היה שורר כמקודם, אלא שאותם הדורות היו גם מתפארים בו.

(קאסוטו, מ"ד [1962]. למך. בתוך **אנציקלופדיה מקראית** [כרך ד, טורים 524-525]

ירושלים: הוצאת מוסד ביאליק)

(1) על פי קאסוטו, הסבר באיזה תחום הייתה התקדמות מימי קין, ובאיזה תחום לא

הייתה התקדמות. (2 נקודות)

(2) האם לדעתך אפשר לומר על למך, צאצאו של קין, ש"התפוח אינו נופל הרחק מן העץ"?

הסבר את תשובתך. (3 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6

2. קרא בראשית ט"ז.

א וַשְׁרִי אִשָּׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלֵה
ב שְׁפָחָה מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר: וַתֹּאמֶר שְׂרִי אֶל-אַבְרָם הִנֵּה-נָא
עֲצֹרְנִי הֵן מְלֹדֶת בָּא-נָא אֶל-שְׁפָחָתִי אוֹלִי אֲבִנָּה מִמֶּנָּה
ג וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שְׂרִי: וַתִּקַּח שְׂרִי וְאִשָּׁת אַבְרָם אֶת-הָגָר
הַמִּצְרִית שְׁפָחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁבְתּוֹ אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
ד וַתֵּתֶן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִשָּׁה לוֹ לְאִשָּׁה: וַיְבֵא אֶל-הָגָר וַתְּהַר
ה וַתֵּרָא כִּי הָרְתָה וַתִּקַּל גְּבוּרָתָהּ בְּעֵינֶיהָ: וַתֹּאמֶר שְׂרִי אֶל-
אֲבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אֲנֹכִי נָתַתִּי שְׁפָחָתִי בְּחִיקְךָ וַתֵּרָא כִּי
ו הָרְתָה וְאֶקַּל בְּעֵינֶיהָ וּשְׁפֹט הֵן בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: וַיֹּאמֶר אַבְרָם
אֶל-שְׂרִי הִנֵּה שְׁפָחָתְךָ בִּידְךָ עֹשִׂי-לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶה
ז שְׂרִי וַתְּבָרַח מִפְּנֶיהָ: וַיִּמְצָאָהּ מְלֹאךְ הֵן עַל-עֵין הַמִּים
ח בַּמִּדְבָּר עַל-הָעֵין בְּדֶרֶךְ שׁוּר: וַיֹּאמֶר הָגָר שְׁפָחַת שְׂרִי אִי-
מִזֶּה בָּאת וְאָנָּה תֵּלְכִי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שְׂרִי גְבוּרָתִי אֲנֹכִי בָרַחַת:
ט וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךְ הֵן שׁוּבִי אֶל-גְּבוּרָתְךָ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יְדֶיךָ:
י וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךְ הֵן הִרְבָּה אֲרִבָּה אֶת-זִרְעֶךָ וְלֹא יִסְפֹּר
יא מִרְבִּי: וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךְ הֵן הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדֶּת בֶּן וְקִרְאָת
יב שְׁמוֹ יִשְׁמַעְיָאל כִּי-שָׁמַע הֵן אֶל-עֲנֶיךָ: וְהוּא יִהְיֶה פְּרָא
יג אָדָם יָדוֹ בְּכָל וָיָד כָּל בּוֹ וְעַל-פָּנָי כָּל-אֲחִיו וּשְׁפָן: וַתִּקְרָא
יד שֵׁם-הֵן הַדְּבָר אֱלִיָּה אֹתָהּ אֵל רֹאִי כִּי אִמְרָה הָגָר הָלַם
יד רְאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי: עַל-כֵּן קָרָא לְבָאָר בָּאָר לְחֵי רֹאִי הִנֵּה
טו בֵּין-קָדָשׁ וּבֵין פָּרָד: וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֶּן וּקְרָא אַבְרָם שֵׁם-
טז בְּנוֹ אֲשֶׁר-יָלְדָהּ הָגָר וַיִּשְׁמַעְאֵל: וְאַבְרָם בֶּן-שְׁמֹנִים שָׁנָה וַיֵּשֶׁשׁ
שָׁנִים בְּלֹדֶת-הָגָר אֶת-יִשְׁמַעְיָאֵל לְאַבְרָם:

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) בפסוקים 1-3 שרי מציעה לאברם לקחת את הגר לאישה. מדוע הציעה הצעה זו?

בסס את דבריך על הכתוב, והסבר אותם. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים 2-6 בפרק שלפניך, וגם **בראשית**, כ"א, 9-11.

הבא משני הכתובים את תגובת אברהם על דבריה ועל מעשיה של שרה, והסבר מהי

לדעתך הסיבה להבדל בין שתי התגובות. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) על פי פסוקים 3-5 נראה כי הגר נוהגת במרדנות. הבא מן הכתוב את המשפט

המוכיח קביעה זו, והסבר אותו. (2 נקודות)

(2) על פי פסוקים 8-12 נראה שהמלאך מביע בדבריו הסתייגות מן המרד של הגר.

הבא מן הכתוב את המשפט המוכיח קביעה זו, והסבר אותו. (3 נקודות)

ג. (1) קרא גם **בראשית**, י"ח, 19. על פי פסוק זה, כתוב כיצד האל מצפה מאברהם להתנהג.

האם ההתנהגות של אברם בקטע **מבראשית**, ט"ז שלפניך עולה בקנה אחד עם

ההתנהגות המתוארת ב**בראשית**, י"ח, 19? נמק את דבריך. (3 נקודות)

(2) ב**בראשית**, ט"ז, עם מי משתי הדמויות, שרי או אברם, אתה מזדהה? נמק.

(2 נקודות)

פרק שני — היסטוריוגרפיה ונבואה (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 3-5.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (8 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד

(לכל סעיף — 6 נקודות). (לכל שאלה — 20 נקודות)

3. קרא מלכים א, י', 13-1.

א ומלכת-שבא שמעת את-שמע שלמה
ב לשם ה' ותבא לנסתו בחידות: ותבא ירושלמה בחיל
כבר מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב-מאד ואבן יקרה
ותבא אל-שלמה ותדבר אליו את כל-אשר היה עס-לבבה:
ג ויגדלה שלמה את-כל-דבריה לא-היה דבר נעלם מן-
ד המלך אשר לא הגיד לה: ותרא מלכת-שבא את כל-חכמת
ה שלמה והבית אשר בנה: ומאכל שלחנו ומושב עבדיו
ה ומעמד משרתו ומלבישיהם ומשקיו ועלתו אשר יעלה בית
ו ה' ולא-היה בה עוד רוח: ותאמר אל-המלך אמת-היה הדבר
ז אשר שמעתי בארצי על-דבריך ועל-חכמתך: ולא-האמנתי
לדברים עד אשר-באתי ותראינה עיני והנה לא-הגדלי
ח החצי הוספת חכמה וטוב אל-השמועה אשר שמעתי: אשרי
אנשיך אשרי עבדיך אלה העמדים לפניך תמיד השמעים
ט את-חכמתך: יהי ה' אלהיך ברוך אשר חפץ בך לתת
על-כסא ישראל באהבת ה' את-ישראל לעלם וישימך
י למלך לעשות משפט וצדקה: ותתן למלך מאה ועשרים
כבר זהב ובשמים הרבה מאד ואבן יקרה לא בא כבשם
יא ההוא עוד לרב אשר-נתנה מלכת-שבא למלך שלמה: וגם
אני חירם אשר-נשא זהב מאופיר הביא מאפיר עצי אלמגים
יב הרבה מאד ואבן יקרה: ויעש המלך את-עצי האלמגים
מסעד לבית-ה' ולבית המלך וכנרות ונבלים לשירים לא
יג בא-לן עצי אלמגים ולא נראה עד היום הזה: והמלך שלמה
נתן למלכת-שבא את-כל-חפצה אשר שאלה מלבד
אשר נתן-לה כיד המלך שלמה ותפן ותלך לארצה היא
ועבדיה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-9 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר שתיים ממטרות הביקור של מלכת שבא אצל שלמה.

(4 נקודות)

(2) ממה התרשמה לטובה מלכת שבא בביקורה בחצר שלמה? הבא מפסוקים אלה שתי

דוגמאות שבהן התרשמותה של מלכת שבא באה לידי ביטוי, והסבר אותן.

(4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוק 13 בקטע שלפניך. למילה "חֶפְצָה" יכולות להיות שתי משמעויות בפסוק זה.

(1) הסבר את שתי המשמעויות האפשריות של המילה בפסוק. (4 נקודות)

(2) באיזו משתי המשמעויות עשוי לתמוך הכתוב **במלכים א'**, י"א, 1? הסבר את

תשובתך. (2 נקודות)

ג. (1) קרא פסוק 11 בקטע שלפניך וגם **מלכים א'**, ט', 26-28.

על פי פסוקים אלה, הסבר על מה התבססה הכלכלה של ממלכת צור (הממלכה של

חירם), ומה הייתה תרומתה לכלכלה של ממלכת שלמה. (3 נקודות)

(2) יש הטוענים כי ביקורה של מלכת שבא בממלכת שלמה היה ממניעים כלכליים.

הסבר טענה זו. (3 נקודות)

ד. קרא פסוקים 4-5, 8-9 בקטע שלפניך, וגם **מלכים א'**, ה', 9-14.

(1) על פי פסוקים אלה, ציין שלושה דברים שבהם חכמת שלמה באה לידי ביטוי.

(4 נקודות)

(2) לדעתך, מה מן הדברים שצינת בתת סעיף (1) חשוב יותר לניהול תקין של הממלכה?

נמק את תשובתך. (2 נקודות)

מלכים ב, י"ח, 1-7

א ויהי בשנת שלש להושע
ב בן-אלה מלך ישראל מלך חזקיה בן-אחז מלך יהודה: בן-
עשרים וחמש שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
ג בירושלם ושם אמו אבי בת-זכריה: ויעש הישר בעיני ה'
ד ככל אשר-עשה דוד אביו: הוא הסיר את-הבמות ושבר
את-המזבחות וכת את-האשרה וכת נחש הנחשת אשר-
עשה משה כי עד-הימים ההמה היו בני-ישראל מקטרים
ה לו ויקראלו נחשתן: בה' אלהי-ישראל בטח ואחריו לא-
ו היה כמהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו: וידבק בה'
ז לא-סר מאחריו וישמר מצותיו אשר-צוה ה' את-משה:
ז והיה ה' עמו בכל אשר-יצא ישכיל וימרד במלך-אשור
ולא עבדו:

מלכים ב, י"ח, 13-25

יג ובארבע עשרה שנה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך-אשור
יד על כל-ערי יהודה הבצורות ויתפשם: וישלח חזקיה מלך-
יהודה אל-מלך-אשור ולזישה ויאמר חטאתי שוב מעלי
את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-
ט יהודה שלש מאות ככר-כסף ושלשים ככר זהב: ויתן חזקיה
את כל-הכסף הנמצא בית-ה' ובאוצרות בית המלך:
טז בעת ההיא קצץ חזקיה את-דלתות היכל ה' ואת-
האמנות אשר צפה חזקיה מלך יהודה ויתנם למלך
יז אשור: וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-
רב-סרים ואת-רבשקה מן-לכיש אל-המלך חזקיהו בחיל
כבד ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
יח בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: ויקראו
אל-המלך ויצא אליהם אליקים בן-חלקיהו אשר על-הבית
יט ושבנה הספר ויואח בן-אסף המזכיר: ויאמר אליהם רבשקה
אמרונא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך אשור מה
כ הבטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה

כא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצון הזה על-מצרים
 אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך-
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה'
 אלהינו בטחנו הלא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-במותיו
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
 ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה
 על-הארץ הזאת והשחיתה:

ענה על סעיף א (חובה)

א. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

(1) בפסוקים הבאים לאחר הפתיח: "ויעש הישר בעיני ה'" (פסוק 3), מתוארות פעולות של חזקיה המלך.

ציין והסבר שלוש פעולות שעשה חזקיה, וכתוב מה משותף להן. (5 נקודות)

(2) בפסוק 7 כתוב: "וימרד במלך אשור ולא עבדו". יש הרואים קשר בין הנאמר בפסוק זה ובין הנאמר בפסוק 3. הסבר את הקשר. (3 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-7 שלפניך וגם ישעיה, א', 11 - 17.

חזקיה וישעיה, כל אחד בדרכו, מבקשים לתקן את הדרך שבה עבד העם את אלוהים. כיצד כל אחד מהם מבקש לתקן את דרכי העם? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

ג. (1) מדוע בא סנחריב מלך אשור ליהודה, ומתי בא? ציין את השנה הלוועזית. (3 נקודות)

(2) על פי פסוקים 13-17 שלפניך, מה הייתה מטרתו של חזקיה כאשר שילם למלך אשור? האם השיג את מטרתו? בסס את דבריך על הקטעים שלפניך. (3 נקודות)

ד. (1) על פי פסוקים 19-25 שלפניך, הסבר שניים מן הטעונוים של רבשקה בנאומו לנצורים. (4 נקודות)

(2) מה הייתה מטרתו של רבשקה בנאומו לנצורים? (2 נקודות)

א שְׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה
 ב פְּרוֹת הַבָּשָׂן אֲשֶׁר בְּהָר שְׁמֹרֹן הָעֹשִׁקוֹת דְּלִים הָרֹצְצוֹת
 ג אֲבִיוֹנִים הָאֹמְרוֹת לְאֲדֹנֵיהֶם הִבִּיֵּאָה וְנִשְׁתָּה: נִשְׁבַּע אֲדֹנִי
 ד ה' בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם
 ה בְּצִנּוֹת וְאַחֲרֵיתֶכֶן בְּסִידוֹת דּוֹגָה: וּפְרָצִים תִּצְאָנָה אִשָּׁה נְגִידָה
 ו הִשְׁלִכְתֶּנָּה הֶהְרֵמוֹנָה נֶאֱס־ה': בָּאוּ בֵּית-אֵל וּפִשְׁעוּ
 ז הַגִּלְגָל הָרַבּוּ לִפְשָׁע וְהִבִּיאוּ לַפֶּקֶר זִבְחֵיכֶם לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים
 ח מִעֲשֻׁדְתֵיכֶם: וְקִטֹּר מִחֲמִין תּוֹדֶה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְּׁמִיעוּ כִּי
 ט כֵּן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֶאֱס אֲדֹנִי ה': וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
 י נְקִיזוֹן שֵׁנִים בְּכָל-עֲרִיצֶם וְחֹסֶר לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא-
 יא שִׁבְתֶּם עֲדִי נֶאֱס־ה': וְגַם אֲנֹכִי מְנַעֲתִי מִכֶּם אֶת-הַגֶּשֶׁם
 יב בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לִקְצִיר וְהַמְטַרְתִּי עַל-עֵיר אַחַת וְעַל-
 יג עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר חֲלָקָה אַחַת תִּמְטֹר וְחֲלָקָה אֲשֶׁר-לֹא-
 יד תִּמְטֹר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ: וְנָעוּ שְׁתֵּים-שָׁלֹשׁ עָרִים אֶל-עֵיר אַחַת
 טו לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא-שִׁבְתֶּם עֲדִי נֶאֱס־ה': הַכִּיתִי
 יז אֶתְכֶם בְּשִׁדְפוֹן וּבִירְקוֹן הָרַבּוֹת גְּנוּתֵיכֶם וְכִרְמֵיכֶם וְתֹאנֵיכֶם
 יח וְזִיתֵיכֶם יֹאכְל הַגֶּזֶם וְלֹא-שִׁבְתֶּם עֲדִי נֶאֱס־ה': שְׁלַחְתִּי
 יט בָּכֶם דָּבָר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הָרַגְתִּי בְּחֶרֶב בְּחוּרֵיכֶם עִם שְׁבִי
 כ סוּסֵיכֶם וְאַעֲלֶה בָאֵשׁ מַחֲנֵיכֶם וּבְאַפְכֶם וְלֹא-שִׁבְתֶּם עֲדִי
 כא נֶאֱס־ה': הִפַּכְתִּי בָכֶם כַּמֶּהֱפַכְתִּי אֱלֹהִים אֶת-סֹדֶם
 וְאֶת-עַמּוּדָה וְתַהֲיוּ כְּאוֹד מִצֵּל מִשְׁרַפָּה וְלֹא-שִׁבְתֶּם עֲדִי
 נֶאֱס־ה':

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא גם ירמיה, ז', 6-1.

העמדה של הנביאים ירמיהו ועמוס בנוגע לקשר בין מוסר לפולחן שונה מן העמדה של העם.

(1) על פי שני הקטעים, הסבר כל אחת מן העמדות – את עמדת הנביאים ואת עמדת העם.

בסס את דבריך על הכתובים. (6 נקודות)

(2) על פי עמוס, ד', 2-3, מהו העונש שיטיל ה' על החוטאים בעם?

(2 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך, וגם **מלכים א**, כ"א, 7-16, 19-24.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר את הטענה שהכוח משחית את בעלי השררה. בסס את

דבריך על הכתובים. (3 נקודות)

(2) על מי מטיל כל אחד מן הנביאים – עמוס ואלהיו – את האחריות למעשי השחיתות?

נמק את תשובתך. (3 נקודות)

ג. קרא את הפירושים שלפניך לדבריו של עמוס "באו בית אל ופִּשְׁעוּ" (פסוק 4).

רש"י: באו בית אל – כאדם האומר לבן בליעל: 'עשה, עד שתתמלא סאתך' (מכסתך).

ש' פאול: דוגמה נוספת לאמצעי ההפתעה של הנביא.

(פאול, ש' [1994]. מקרא לישראל, עמוס. תל אביב: עם עובד, עמ' 76)

(1) על פי כל אחד מן הפירושים, הסבר את דברי הנביא. (4 נקודות)

(2) לדעתך, איזה פירוש משקף יותר את כוונתו של הנביא? נמק את תשובתך.

(2 נקודות)

ד. קרא פסוקים 6-11 בקטע שלפניך.

(1) בחר בשלושה פסוקים, והסבר שלושה אסונות המצוינים בהם. (3 נקודות)

(2) אסונות אלה יכולים להיות הן אזהרה הן עונש. הסבר קביעה זו על פי הפסוקים.

(3 נקודות)

פרק שלישי — נושאי החובה (18 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 6-9 (לכל שאלה — 6 נקודות).

חוק

6. קרא דברים, כ"ד, 14-15.

יד
לֹא־תַעֲשֶׂה
שְׂכִיר עֲנִי וְאֶבְיוֹן מֵאֲחִיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ:
ט בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֹּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו
הוּא נִשָּׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֱלֹהִים וְהָיָה בְּךָ
חֵטָא:

- א. על פי החוק שלפניך המעסיק נדרש לנהוג ברגישות כלפי העני בנוגע לתשלום שכרו.
הסבר כיצד עליו לנהוג ומדוע עליו לנהוג כך. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)
- ב. (1) הסבר את האיום המופנה כלפי מעסיק שאינו פועל על פי החוק. (2 נקודות)
(2) מדוע נדרש איום זה? הסבר את דבריך. (נקודה אחת)

חכמה

7. קרא קהלת, א' 2-3, 18-9.

קהלת, א', 2-3

הָבֵל הַבְּלִים אָמַר
 קִהְלֶת הָבֵל הַבְּלִים הַכֹּל הָבֵל: מִה־יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ
 שִׁיעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

קהלת, א', 18-9

מִה־שִּׁהְיָה הוּא
 שִׁהְיָה וּמִה־שִּׁנְעִשָּׂה הוּא שִׁיעֲשָׂה וְאִין כָּל־חֲדָשׁ תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ: יֵשׁ דְּבַר שִׁיאֲמַר רֵאֵה־זֶה חֲדָשׁ הוּא כְּבָר הִיָּה לְעֹלָמִים
 אֲשֶׁר הִיָּה מִלְּפָנָיו: אִין זְכוּרֹן לְרֹאשִׁימִם וְגַם לְאַחֲרִימִם שִׁהְיֹו
 לֹא־יִהְיֶה לָהֶם זְכוּרֹן עִם שִׁהְיֹו לְאַחֲרָנָה:
 אֲנִי קִהְלֶת הַיִּיְתִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: וְנָתַתִּי אֶת־
 לְבִי לְדְרוֹשׁ וּלְתוֹר בַּחֲכָמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת
 הַשָּׁמֶיִם הוּא. וְעֲנִין דָּע נָתַן אֱלֹהִים לִבִּי הָאָדָם לַעֲנוּת בּוֹ:
 רֵאִיתִי אֶת־כָּל־הַמַּעֲשִׂים שִׁנְעִשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל
 הָבֵל וְרַעוּת רֹחַ: מַעוּת לֹא־יֻכַּל לְתַקֵּן וְחִסְרוֹן לֹא־יֻכַּל
 לְהַמְנוֹת: דִּבְרַתִּי אֲנִי עִם־לְבִי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי
 וְהוֹסַפְתִּי חֲכָמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הִיָּה לִפְנֵי עַל־יְרוּשָׁלַם וּלְבִי
 רֵאֵה הִרְבָּה חֲכָמָה וְדַעַת: וְאַתְנָה לְבִי לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת
 הַלָּלוֹת וּשְׁכָלוֹת יִדְעַתִּי שְׁגַם־זֶה הוּא רַעִיוֹן רֹחַ: כִּי בָרַב
 חֲכָמָה רַב־כֶּסֶם וְיֻסְרִיף דַּעַת יֻסְרִיף מִכָּאוֹב:

א. הסבר את תפיסת העולם של קהלת הבאה לידי ביטוי בפסוקים 2-3 שלפניך. (3 נקודות)

ב. הבא שתי דוגמאות מפסוקים 9-18 שלפניך לתפיסה שהסברת בסעיף א, והסבר כל אחת

מן הדוגמאות. (3 נקודות)

נביאי אמת ושקר

8. קרא ירמיה, כ"ח, 7-17.

אך שמע-נא הדבר הזה אשר אנכי
דבר באזניך ובאזני כל-העם: הנביאים אשר היו לפני ולפניך
מן-העולם וינבאו אל-אדעות רבות ועל-ממלכות גדולות
למלחמה ולרעה ולדבר: הנביא אשר ינבא לשלום בבא
דבר הנביא יודע הנביא אשר-שלחו ה' באמת: ויקח
חנניה הנביא את-המוטה מעל צואר ירמיה הנביא
וישפירהו: ויאמר חנניה לעיני כל-העם לאמר כה אמר
ה' ככה אשבר את-על נבכדנאצר מלך-בבל בעוד
שנתיים ימים מעל צואר כל-הגוים וילך ירמיה הנביא
לדרכו: ויהי דבר-ה' אל-ירמיה אחרי
שבור חנניה הנביא את-המוטה מעל צואר ירמיה הנביא
לאמר: הלוך ואמרת אל-חנניה לאמר כה אמר ה' מוטת
עץ שברת ועשית תחתיהן מטות ברזל: כי כה-אמר ה'
צבאות אלהי ישראל על ברזל נתתי על-צואר כל-
הגוים האלה לעבד את-נבכדנאצר מלך-בבל ועבדהו
וגם את-חית השדה נתתי לו: ויאמר ירמיה הנביא אל-
חנניה הנביא שמע-נא חנניה לא-שלחך ה' ואתה
הבטחת את-העם הזה על-שקר: לכן כה אמר ה' הנני
משלחך מעל פני האדמה השנה אתה מת פי-סרה
דברת אל-ה': וימת חנניה הנביא בשנה ההיא בחדש
השביעי:

א. קרא פסוקים 7-11 בקטע שלפניך.

כל אחד מן הנביאים, חנניה וירמיה, עושה מעשה סמלי כדי להדגיש את המסר שבנבואתו.
כיצד המסר הנבואי של כל נביא בא לידי ביטוי בכל אחד מן המעשים הסמליים? היעזר
בכתוב בירמיה כ"ז, 2, 12. (2 נקודות)

ב. (1) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, מהי הדרך לדעת אם הנביא המנבא שלום הוא נביא אמת?
(2 נקודות)

(2) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, האם אפשר לדעת אם חנניה הוא נביא אמת?

נמק את דברך ובסס אותם על הקטע שלפניך. (2 נקודות)

/המשך בעמוד 17/

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 18

תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא יחזקאל, י"ח, 1-20.

וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: מַה-לָּכֶם
 אַתֶּם מְשָׁלִים אֶת-הַמֶּשֶׁל הַזֶּה עַל-אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 אָבוֹת יֵאָכְלוּ בָסֹר וְשָׁנִי הַבָּנִים תִּקְהֶינָה: חִי-אֲנִי נָאִם אֲדֹנִי
 יְהוָה אֲסִי-יְהִי לָכֶם עוֹד מֶשֶׁל הַמֶּשֶׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל-
 הַנְּפֹשׁוֹת לִי הֵנָּה בְּנֶפֶשׁ הָאָב וּבְנֶפֶשׁ הַבֶּן לִי-הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ
 הַחַטָּאת הִיא תָמוּת: וְאִישׁ כִּי-יְהִיָּה צָדִיק
 וַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: אֶל-הַהָרִים לֹא אֵכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא
 אֶל-גְּלוּלֵי בֵית יִשְׂרָאֵל וְאֶת-אִשֶּׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמָא וְאֶל-אִשָּׁה
 נָדָה לֹא יִקְרָב: וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חִבְלָתוֹ חֹב יָשִׁיב גְּזֻלָּה לֹא יִגְזֹל
 לַחֲמוֹ לָרֹעֵב יִתֵּן וְעִירִם יִכְסֶּה-בַּגָּד: בְּנִשְׁךְ לֹא-יִתֵּן וּתְרֻבִּית
 לֹא יִקַּח מֵעוֹל יָשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפָּט אִמָּת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ:
 בַּחֲקוּתֵי יְהוָה וּבִמִּשְׁפָּטֵי שֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אִמָּת צָדִיק הוּא חַיָּה
 יְחִיָּה נָאִם אֲדֹנִי יְהוָה: וְהוֹלִיד בֶּן-פְּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וַעֲשֶׂה אָח
 מֵאָחֵד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת-כָּל-אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל-
 הַהָרִים אֵכָל וְאֶת-אִשֶּׁת רֵעֵהוּ טָמָא: עָנִי וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֻלָּת
 גְּזֹל חִבֵּל לֹא יָשִׁיב וְאֶל-הַגְּלוּלִים נָשָׂא עֵינָיו תוֹעֵבָה עָשָׂה:
 בְּנִשְׁךְ נָתַן וּתְרֻבִּית לָקַח וְחִי לֹא יְחִיָּה אֵת כָּל-הַתּוֹעֵבוֹת
 הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוֹמָת דָּמְיוֹ בּוֹ יְהִיָּה: וְהֵנָּה הוֹלִיד בֶּן וִירָא
 אֶת-כָּל-חַטָּאת אֲבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה וִירָא וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּהֵן: עַל-
 הַהָרִים לֹא אֵכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל-גְּלוּלֵי בֵית יִשְׂרָאֵל אֶת-
 אִשֶּׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמָא: וְאִישׁ לֹא הוֹנֶה חִבֵּל לֹא חִבֵּל וְגֻזְלָה
 לֹא גֻזַּל לַחֲמוֹ לָרֹעֵב נָתַן וְעִירֹם כֶּסֶה-בַּגָּד: מַעֲנִי הִשִּׁיב יָדוֹ
 נִשְׁךְ וּתְרֻבִּית לֹא לָקַח מִשְׁפָּטֵי עֲשֶׂה בַּחֲקוּתֵי הַלֵּךְ הוּא לֹא
 יָמוּת בַּעֲוֹן אֲבִיו חַיָּה יְחִיָּה: אֲבִיו כִּי-עֲשָׂק עֲשָׂק גְּזֹל גְּזֹל
 אָח וְאֲשֶׁר לֹא-טוֹב עָשָׂה בַּתּוֹךְ עָמְיוֹ וְהִנֵּה-מֵת בַּעֲוֹנוֹ:
 וְאִמְרָתֶם מִדַּע לֹא-נִשָּׂא הַבֶּן בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֶּן מִשְׁפָּט וְצִדְקָה
 עָשָׂה אֵת כָּל-חַקוּתֵי שֹׁמֵר וַיַּעֲשֶׂה אֹתָם חַיָּה יְחִיָּה: הַנֶּפֶשׁ
 הַחַטָּאת הִיא תָמוּת בֶּן לֹא-יִשָּׂא וּבַעֲוֹן הָאָב וְאֵב לֹא יִשָּׂא
 בַּעֲוֹן הַבֶּן צִדְקַת הַצָּדִיק עָלָיו תִּהְיֶה וְרָשַׁעַת רָשָׁע עָלָיו
 תִּהְיֶה:

הַרְשָׁע

א. קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה יחזקאל הנביא מוכיח את העם על תפיסת הגמול השגויה שלהם.

כתוב מהי תפיסת הגמול של העם, ומהי תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף.

(2 נקודות)

(2) לדעתך, האם תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף מייאשת את העם או מעודדת אותו?

נמק את דבריך. (2 נקודות)

ב. קרא פסוקים 5-20 בקטע שלפניך.

הסבר מדוע הנביא מציג בפסוקים אלה מעשים של נציגי שלושה דורות של משפחה אחת.

(2 נקודות)

פרק רביעי — נושאי ההרחבה (6 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 10-13 (6 נקודות).

חוק

10. קרא ויקרא, י"ט, 33-34.

לג
וְכִי־יִגּוּר אֶתְךָ גֵר
לִד בְּאֶרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: כְּאִזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לְכֶם הַגֵּר וְהַגֵּר
אֶתְכֶם וְאַהֲבַת לוֹ כְּמוֹךְ כִּי־גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
ה' אֱלֹהֵיכֶם:

א. בחוק הזה בויקרא נזכרות שלוש דרישות בנוגע לגר.

ציין את שלוש הדרישות והסבר את הנימוק לדרישות אלה. (3 נקודות)

ב. כתוב כיצד אפשר להוציא לפועל בימינו אחת מן הדרישות שכתבת עליהן בסעיף א.

(3 נקודות)

חכמה

11. קרא איוב, ט', 1-10.

א
ב אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: אֲמַנְסָּ וְיָדַעְתִּי כִי־כֵן וּמִה־יִצְדָּק אֲנוֹשׁ עַם־אֱלֹהִים:
ג אִם־יִחַפֵּץ לָרִיב עִמּוֹ לֹא־יַעֲנֶנּוּ אַחַת מִנִּי־אֱלֹהִים: חֲכֶם לֵבָב וְאִמְיִן
ד כַּחַ מִי־הִקְשָׁה אֱלֹהִים וַיִּשְׁלַם: הַמַּעֲתִיק הָרִים וְלֹא יָדְעוּ אֲשֶׁר
ו הִפְכֶם בְּאָפּוֹ: הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְקוֹמָהּ וְעִמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן: הָאֹמֶר
ז לַחֲרֹם וְלֹא יִזְרַח וּבָעֵד כּוֹכָבִים יַחֲתֶם: נֹטָה שָׁמַיִם לְבָדּוֹ וְדוֹרֵךְ
ח עַל־בְּמֹתַי יִס: עֲשֵׂה־עֵשׂ כְּסִיל וְכִימָה וַחֲדָדִי תִמָּן: עֲשֵׂה גְדִלּוֹת
ט עֲד־אֵין חֶקֶד וְנִפְלְאוֹת עֲד־אֵין מִסְפָּר:

המשפט "עֲשֵׂה גְדִלּוֹת עַד אֵין חֶקֶד, וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר" (פסוק 10) חוזר על דברי אליפז

באיוב, ה', 8, על פי נוסחה שגורה (משפט חוזר נפוץ) בספרות ימי קדם.

א. לשם מה איוב משתמש בנוסחה שגורה זו? בתשובתך התבסס על כל הקטע מאיוב, ט'

שלפניך. (3 נקודות)

ב. לאחר קריאת דברי איוב בקטע שלפניך, האם לדעתך אמונתו של איוב באל נשארה כפי

שהיא מתוארת באיוב, א', 21-22? הסבר. (3 נקודות)

נביאי אמת ושקר

12. קרא מלכים א, כ"ב, 6-7, 19-23.

מלכים א, כ"ב, 6-7

וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הַאֵלֶּךְ עַל־דַּמְת גִּלְעָד לְמַלְחָמָה אִם־אֶחָדָם
וַיֹּאמְרוּ עָלָה וַיִּתֵּן אֲדָנִי בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאִין פֹּה
נְבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרָשָׁה מֵאֲתָו:

מלכים א, כ"ב, 19-23

וַיֹּאמֶר לָכֵן שָׁמַע דְּבַר־יְהוָה רָאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כְּסֵאוֹ
וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו מִיְמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
מִי יִפְתָּה אֶת־אֲחָאָב וְעַל וּפַל בְּרַמָּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בָּכָה
כֹּא וְזֶה אָמַר בָּכָה: וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי
כֹּב אֶפְתְּנוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בְּמָה: וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהִיתִי רוּחַ שָׁקֶר
כֹּג בְּפִי כָל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּהּ וְגַם־תֹּכֵל צָא וַעֲשֵׂה־כֵן: וַעֲתָה
הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שָׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאֶיךָ אֱלֹהֵי יְהוָה דְּבַר
עָלֶיךָ רָעָה:

א. (1) קרא פסוקים 6-7 שלפניך. מדוע שאל יהושפט מלך יהודה את מלך ישראל

"האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו"? (2 נקודות)

(2) קרא גם שמות, כ"ג, 2: "לא תהיה אחרי רבים... להטות". כיצד הכתוב בפסוק זה

משמות יכול להסביר את הסיבה לשאלה זו של יהושפט? (2 נקודות)

ב. קרא פסוקים 19-23 שלפניך. לפי פסוקים אלה, האם ארבע מאות הנביאים הם נביאי אמת

או נביאי שקר? נמק את דבריך. (2 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

13. קרא איכה, ה'.

זָכֹר הָיָה לָנוּ הַבֵּיט וּדְאַה אֶת־חֲרַפְתָּנוּ: נַחֲלָתָנוּ
 נִהַפְכָה לְזָדִים בְּתֵינוּ לְנִכְרִים: יְתוּמִים הָיִינוּ אֵין אָב אֲמָתֵינוּ וְאֵין
 בְּאֻלְמָנוֹת: מִיָּמֵינוּ בְּכֶסֶף שְׁתֵּינוּ עֲצִינוּ בְּמַחִיר יָבֹאוּ: עַל
 צוּרָתָנוּ נִרְדְּפָנוּ יִגְעֲנוּ לֹא הוֹנַח־לָנוּ: מַצְרִים נָתַנוּ יָד אֲשׁוּר
 לְשַׁבַּע לָחֶם: אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אִינֶם אֲנַחְנוּ עֲוֹנֵיהֶם סָבְלָנוּ: וְאִינֶם וְאֲנַחְנוּ
 עֲבָדִים מְשָׁלוּ בָנוּ פֶדֶק אֵין מִידָם: בְּנַפְשָׁנוּ נִבְיֵא לַחֲמָנוּ
 מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר: עוֹרָנוּ כְּתָנוּר נִכְמְרוּ מִפְּנֵי זִלְעָפוֹת
 רָעַב: נָשִׁים בְּצִיּוֹן עָנוּ בְּתֵלֶת בַּעֲרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בִּידָם
 נִתְּלוּ פָנֵי זָקֵנִים לֹא נִהְדְּרוּ: בַּחוּרִים טָחוּז נָשָׂאוּ וְנָעָרִים
 בַּעֲץ כְּשָׁלוּ: זָקֵנִים מִשְׁעַר שַׁבָּתוֹ בַּחוּרִים מִגִּיטָתָם: שַׁבָּת
 מִשׁוּשׁ לִפְנֵי נִהַפֵּךְ לְאַבֵּל מְחוּלָנוּ: נִפְלָה עֲטָרַת רֹאשֵׁנוּ
 אוֹיֶנָּה לָנוּ כִּי חָטְאֵנוּ: עַל־זֶה הָיָה דָּוָה לִפְנֵי עַל־אֱלֹהֵי
 חֲשָׁכוֹ עֵינֵינוּ: עַל הַר־צִיּוֹן שְׁשִׁמֹּם שׁוּעָלִים הִלְכוּ־בָּו: אֲתָה
 הָיָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כְּסֹאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה לְנֶעֱחַ תִּשְׁכַּחַנִּי
 תַּעֲזֹבֵנִי לְאֹרֶךְ יָמִים: הֲשִׁיבֵנוּ הָיָה וְאֵלֶיךָ וְנָשׁוּב חֲדָשׁ
 יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: כִּי אִם־מָאֵס מְאֻסָּתָנוּ קֶצֶפֶת עָלֵינוּ עַד־מָאֹד:

בקינה שלפניך הכותב מביע תחינה לה'.

א. הסבר מהו ההבדל בהלך הרוח בין התחינות בפסוקים 1-18 ובין התחינות

בפסוקים 19-21. בסס את דברך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. ציין שתי זכויות אדם בסיסיות שאיבד העם עקב החורבן. בסס את דברך על הכתוב.

(3 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 24

פרק חמישי — קטע לניתוח והבנה (12 נקודות)

ענה על שאלה 14 חובה ועל שתיים מן השאלות 15-17 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא דברי הימים א, כ"ב.

- א וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא בֵּית
- ב ה' אֱלֹהִים וְזֶה־מִזְבֵּחַ לַעֲלֹה לַיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
- ג דָּוִיד לְכָנֹס אֶת־הַגִּידִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד חֲצִבִּים
- ד לַחֲצֹב אֲבֵנֵי גִזִּית לַבְנוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים: וּבְרוּזָה לָרֹב
- ה לַמִּסְמָדִים לְדַלְתֹת הַשְּׁעָרִים וּלְמַחְבְּרוֹת הַכִּיֹּן דָּוִיד וּנְחָשֶׁת
- ו לָרֹב אֵין מִשְׁקָל: וַעֲצֵי אֲרָזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי־הֵבִיאוּ הַצִּידָנִים
- ז וְהַעֲדִים עֲצֵי אֲרָזִים לָרֹב לְדָוִיד: וַיֹּאמֶר דָּוִיד שְׁלֹמֹה
- ח בְּנִי נֶעַד וְרוּךְ וְהָבִית לַבְנוֹת לַה' לְהַגְדִּילָהּ לְמַעַלְהָ לְשֵׁם
- ט וּלְתַפְאֶרֶת לְכָל־הָאָרֶצַּת אֲכִינָהּ נָא לוֹ וַיִּכֶן דָּוִיד לָרֹב לַפֶּנִּי
- י מוֹתוֹ: וַיִּקְרָא לְשְׁלֹמֹה בְּנִי וַיִּצְוֵהוּ לַבְנוֹת בֵּית לַה' אֱלֹהֵי
- יא יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשְׁלֹמֹה בְּנִי אֲנִי הִיָּה עִם־בְּנֵי
- יב לְבָבִי לַבְנוֹת בֵּית לְשֵׁם ה' אֱלֹהֵי: וַיְהִי עָלַי דְּבַר־ה'
- יג לֵאמֹר דָּם לָרֹב שִׁפְכָתָהּ וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לְאֶת־בְּנֵי
- יד בֵּית לְשָׁמִי כִּי דָמִים רַבִּים שִׁפְכָתָהּ אֶרְצָה לִפְנֵי: הִנֵּה־בִן
- טו נוֹלָד לָךְ הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה וְהַנִּיחוֹתִי לוֹ מִכָּל־אוֹיְבָיו
- טז מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שָׁמוֹ וְשָׁלוֹם וְשָׁקֵט אֶתֶּן עַל־יִשְׂרָאֵל
- יז בַּיָּמִיו: הוּא־יִבְנֶה בֵּית לְשָׁמִי וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן וְאֲנִי־
- יח לוֹ לְאָב וְהַכִּינוֹתִי כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם:
- יט עַתָּה בְנִי יְהִי ה' עִמָּךְ וְהַצַּלְחָת וּבִנְיַת בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ
- כ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֶיךָ: אֲךָ יִתֶּן־לָךְ ה' שָׂכָל וּבִינָה וַיִּצְוֶךָ עַל־
- כא יִשְׂרָאֵל וּלְשִׁמּוֹר אֶת־תּוֹרַת ה' אֱלֹהֶיךָ: אִז תַּעֲלִיחַ אִם־
- כב תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
- כג ה' אֶת־מֹשֶׁה עַל־יִשְׂרָאֵל חֹזֵק וְאִמָּץ אֶל־תִּירָא וְאֶל־תַּחַת:
- כד וְהִנֵּה בְעֵנָי הַכִּינוֹתִי לְבֵית־ה' זֶהְב כִּפְרִים מֵאֶה־אַלְף
- כה וְכֹסֶף אֶלֶף אֲלָפִים כִּפְרִים וְנֹחַשֶׁת וְלַבְרוֹזָה אֵין מִשְׁקָל כִּי
- כו לָרֹב הִיָּה וַעֲצִים וְאֲבָנִים הַכִּינוֹתִי וְעַלֵּיהֶם תּוֹסִיף:

ועמך:

לְרֹב עֲשֵׂי מְלָאכָה חֲצִבִּים וְחֲרָשֵׁי אֶבֶן וְעֵץ וְכָל-חֶכֶם בְּכָל-
מְלָאכָה: לְזָהָב לַכֶּסֶף וְלַנְּחָשֶׁת וּלְבָרָזַל אֵין מִסְפָּר קוֹם וַעֲשֵׂה
וְיִהְיֶה ה' עִמָּךְ: וַיַּעַז דָּוִיד לְכָל-שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲזֹד לְשִׁלְמָה
בְּנוֹ: הֲלֹא ה' אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִסְבִּיב כִּי וְנָתַן
בְּיָדִי אֶת יִשְׁבִּי הָאָרֶץ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי ה' וּלְפָנֵי עַמּוֹ:
עַתָּה תָּנוּ לַבְּבִקֶּם וּנְפֹשְׁכֶם לְדָרוֹשׁ לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְקוֹמוּ
וּבְנוּ אֶת-מִקְדָּשׁ ה' הָאֱלֹהִים לְהָבִיא אֶת-אֲרוֹן בְּרִית-ה'
וְכָלִי קֹדֶשׁ הָאֱלֹהִים לְבֵית הַנִּבְנָה לְשֵׁם-ה':

ענה על שאלה 14 (חובה)

14. קרא פסוקים 1, 5, 19 בקטע שלפניך.

על פי כל אחד מן הפסוקים האלה, הסבר לשם מה נבנה המקדש.

ענה על שתיים מן השאלות 15-17.

15. קרא את הפירוש של "מצודת דוד" לפסוק 9.

איש מנוחה: יהיה חפצו במנוחה ולא יתגרה במי. והניחותי לו: אתן לו מנוחה מאויביו ולא יתגרה מי בו. ושלוש ושקט אתן על ישראל בימיו: זיכרון שמו הוא לאות על השלום.
על פי פירוש זה, הסבר את הקשר בין שני הביטויים "איש מנוחה", "והניחותי לו", ובין שמו של שלמה.

16. מי נדרש לסייע לשלמה בביצוע המשימה שהוטלה עליו, וכיצד יבוא לידי ביטוי הסיוע? בסס את דבריך על הכתוב.

17. קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך וגם שמואל ב, ז', 2-5, 12-13.

האם הכתוב בפסוקים משמואל ב תומך בכתוב בפסוקים 7-10 בקטע שלפניך?
הבא שתי ראיות לתשובתך, והסבר אותן.

בהצלחה!